

Trygghetsvandringar,
Jönköpings stadskärna

DEN GODDA STADEN

Karta: Stadsbyggnadskontoret. Den blå slingan visar var trygghetsvandringarna genomfördes i Jönköpings stadskärna.

Stadskärnan som vardagsrum

Jönköpings kommun har sedan ett antal år arbetat medvetet med olika stadsutvecklingsfrågor. 1998 inleddes arbetet med Stadsbyggnadsvisionen – Från tanke till handling, som är ett långsiktigt utvecklingsprojekt för centrala Jönköping.

Ett viktigt mål i Stadsbyggnadsvisionen är att stadskärnan ska vara den självklara mötesplatsen och "vardagsrummet" för alla människor oavsett kön, ålder eller ursprung. Den ska vara trygg och säker att vistas i under alla tider på dygnet.

Trygghetsvandringar

2003 genomförde kommunen ett antal trygghetsvandringar i Jönköpings centrum i samarbete med Länstrafiken. Kvällsvandringar anordnades i staden tillsammans med allmänheten; ungdomar, vuxna, män och kvinnor, pensionärer och funktionshindrade.

Checklista

Deltagarna går två och två och antecknar sina iakttagelser på en karta. Upplevs platsen trygg eller otrygg? Vad är det man ser?

- Dagtid och kvällstid
- Grönska, buskar, träd
- Markbeläggning, gatusten, asfalt m.m.
- Belysning, lampor
- Skötsel, skadegörelse
- Platser att gå på, övergångsställen m.m.
- Cykelvägar, mopeder
- Överfarter, tunnlar m.m.
- Vinter, sommar
- Dörrar, entréer till bostäder, lokaler m.m.
- Hållplatser
- P-platser, P-hus, garage
- Torg, öppna platser
- Gator, biltrafik
- Människor: Var finns de? Hur upplevs de?
- Skyltar m.m.
- Annat?

Trygghetsvandringarna gav värdefull kunskap om hur olika delar av stadsmiljön upplevs vid olika tider av dygnet. Några platser upplevs otrygga på grund av de människor som uppehåller sig där, en del miljöer upplevs otrygga för att de är avfolkade kvällstid. Vissa miljöer upplevs otrygga för att de är mörka, en del på grund av sin arkitektur. Parker upplevs ofta otrygga eftersom de blir svårare att överblicka vid mörker. Trygghetsvandringarna visade att ungdomar känner samma otrygghet som äldre, vilket också visar sig i de ungdomsenkäter som kommunen genomfört under 2006.

Belysning

Trygghetsvandringarna pekade bland annat på att känslan av trygghet i stadsmiljön kan öka med hjälp av bättre och mer anpassad belysning. Ett särskilt belysningsprogram har tagits fram med hjälp representanter från kommunens Stadsbyggnadskontor, Tekniska kontoret, Kultur Jönköping, Jönköping Energi och Lokala brottsförebyggande rådet. Olika fokusgrupper med ungdomar, vuxna och funktionshindrade och experter har också varit knutna till projektet.

Kommunfullmäktige har därefter anvisat 5 Mkr under tre år för att genomföra åtgärder på en del av de utpekade platserna i programmet, som ett första steg på vägen mot en bättre ljusmiljö i Jönköping. Arbetet har skett med hjälp av parallella uppdrag och provbelysningar. Flera av de genomförda åtgärderna har en direkt koppling till de tidigare genomförda trygghetsvandringarna.

Skiss: Creacon

Rådhusparken ① Hamnparken ②

Rådhusparken är ett centralt parkområde i Jönköping, som sedan parken anlades år 1871 är stadens paradrum. Parken omges av flera framträdande byggnader präglade av det arkitekturideal som rådde under andra hälften av 1800-talet. Rådhusparken är en attraktiv del av staden dagtid med många människor som passerar.

Trygghetsvandringarna visade att parken upplevdes som mörk och otrygg kvällstid. Flera stråk leder dock genom parken till stadens kvällstida målpunkter. Bristen på överblick, få verksamheter runt omkring och dålig belysning bidrog till en känsla av instängdhet och otrygghet.

I nära anslutning till Rådhusparken ligger Hamnparken, som moderniserades och byggdes om under år 2000. Före ombyggnationen var Hamnparken, precis som Rådhusparken, en plats som uppfattades som mörk och otrygg kvällstid. I samband med Stadsbyggnadsvisionen genomfördes ett antal enkäter och seminarier som visade behovet av att göra stadens centrala parker ljusare och mer tillgängliga.

Ombyggnationen av Hamnparken innebar bland annat att ett antal stora träd och buskage togs bort. Vid trygghetsvandringarna tre år senare uppfattades dessa åtgärder ha bidragit till ökad känsla av trygghet i området.

Hösten 2006 genomfördes en ombyggnation av Rådhusparken och flera storvuxna buskar och häckar togs bort. Genom att ge parken luft och rymd skapades en överblickbarhet även kvällstid. De viktiga stråken genom parken poängterades och belysningen anpassades för att skapa en tryggare och attraktivare miljö. De intilliggande byggnaderna fick fasadbelysning och parkens fontän och en del större träd belystes. Åtgärderna föregicks av parallella uppdrag, provbelysningar, utställningar och ett antal offentliga och förvaltningsövergripande diskussioner.

Kontaktperson:

Josephine Nellerup, Stadsbyggnadskontoret,
Jönköpings kommun, Tel: 036-10 50 84,
E-post: josephine.nellerup@sbk.jonkopings.se

Foto: Stadsbyggnadskontoret

Den Goda Staden

Den Goda Staden är ett samarbetsprojekt för att finna kreativa lösningar i samhällsbyggande och stadsutveckling. Sveriges Kommuner och Landsting, Banverket, Boverket och Vägverket samarbetar i projektet med Jönköpings, Norrköpings och Uppsala kommun. Målsättningen är att lägga en grund för utveckling, attityder och regelsystem som underlättar samverkan mellan privat och offentligt, mellan individer och samhälle, mellan olika sektorer och delintressen samt mellan det nationella, regionala och kommunala perspektivet.

Projektet vill skapa arenor för diskussion och erfarenhetsutbyte om stadsutveckling och transporter. Det ska skapa förståelse för vad som möjliggör utveckling mot ett attraktivt och långsiktigt hållbart samhälle. Genom samarbete i konkreta projekt utvecklas gemensam kunskap och erfarenhet av att ta sig förbi hinder och svårigheter.

